

20.12.2014—1.02.2015

28 | 29

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki | Zachęta — National Gallery of Art

Adoracja słodczy

Adoration of Sweetness

kuratorka | curator: Krystyna Piotrowska

współpraca ze strony Zachęty | collaboration on the part of Zachęta: Jacek Świdziński

projekt ekspozycji | exhibition design: Paulina Tyro-Niezgoda

artyści | artists: Małgorzata Dmitruk, Izabella Gustowska, Zuzanna Janin, Katarzyna Józefowicz, Marek Kijewski, Edmund Monsiel, Maciej Osika, Dorota Podlaska, Krystiana Robb-Narbutt, Magdalena Shummer, Wiśława Szymborska, Bogdan Ziętek

Krystiana Robb-Narbutt planowała wystawę *Adoracja słodczy*. Niestety, nie zdążyła jej zrealizować. Pozostał tytuł, który stał się inspiracją dla wystawy w Zachęcie.

Krystiana Robb-Narbutt was planning an exhibition called *Adoration of Sweetness*. Sadly, she didn't live to see it happen. The title remained and eventually became an inspiration for the Zachęta show.

Krystiana Robb-Narbutt w swojej twórczości wykorzystywała obiekty banalne, nietrwałe, łatwo poddające się zniszczeniu. Malowała na pudełkach od zapalek, deseczkach, opłatkach wigilijnych. W jej sztuce obecna jest czułość dla rzeczy przemijających, byle jakich, niezgoda na pomijanie świata, który błąka się po obrzeżach.

Od 2000 roku w pracach Krystiany pojawiły się słodczy. Mocowała na deseczkach i umieszczała w gablotkach odpustowe ciastka, cukierki i lukrowane pierniki. To im miała być poświęcona planowana przez nią wystawa pod tytułem *Adoracja słodczy*. Niestety, nie zdążyła jej zrealizować. Zmarła w 2006 roku.

Pozostał tytuł, który stał się inspiracją dla tej wystawy. Słodczy prac Krystiany miała gorzki, a czasami dramatyczny posmak. Wystawa pokazuje prace artystów, którzy podobnie jak ona mierzą się z pozornie sielskim,

foto. dzięki uprzejmości artystki | photo courtesy of the artist

foto. | photo by Sylwia Jakubowska

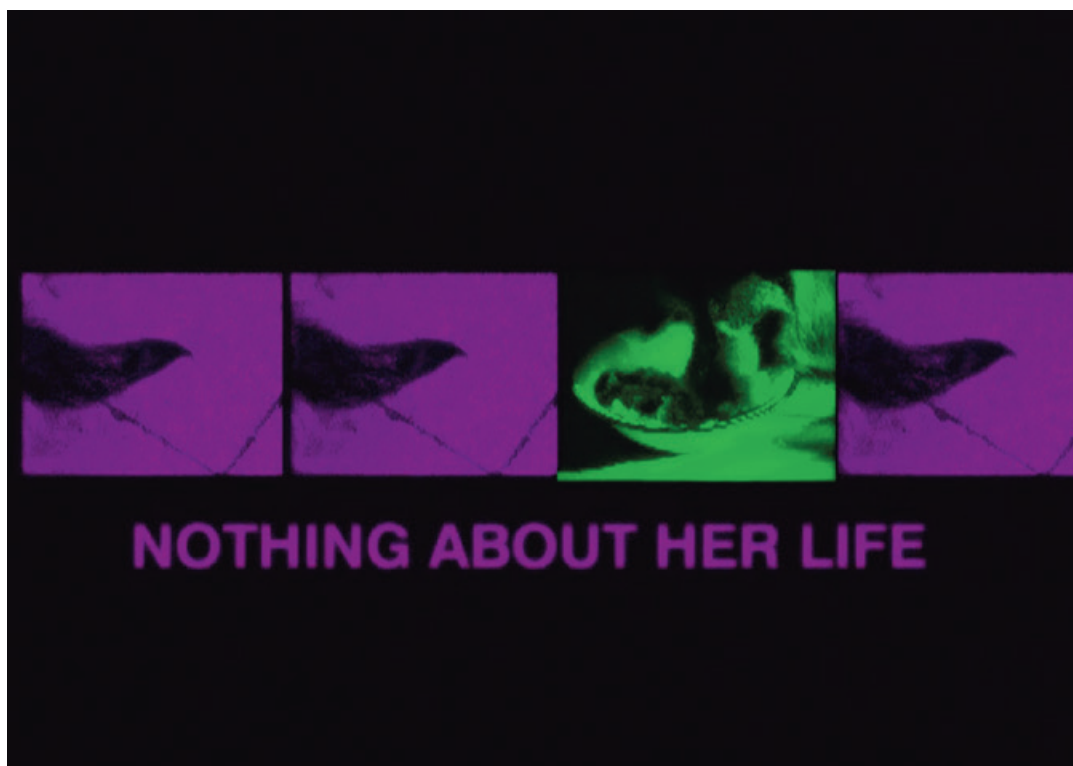

foto. dzięki uprzejmości artystki | photo courtesy of the artist

a w gruncie rzeczy przewrotnym i często bolesnym widzeniem świata.

Na wystawie obecne są różnego rodzaju słodkości, jak w rzeźbach Zuzanny Janin. Z cukierków-malinek zbudowany jest *Fred Flinstone* z Knossos Marka Kijewskiego. Pudełko czekoladek *Słodycz* i *zwątpienie* Doroty Podlaskiej nawet nie udaje, że spełni obietnicę zatopienia się w czekoladowym smaku — chyba że za cenę chwilowego szczęścia jesteśmy gotowi pochłonąć schowane w czekoladowych kulkach owadzie odwłoki.

Po śmierci matki w twórczości Krystiany pojawiły się obrazy budowane z tysięcy punktów nanoszonych stalówką maczaną w ekolinie. Krystiana tak komentowała swój sposób pracy: „To musi trwać...”.

Długo trwało rysowanie przez Edmunda Monsiela na małych karteczkach ołówkiem motywu oczu i charakterystycznych wąsatych twarzy, aż do wypełnienia szczerbami całej kartki. Taka sama benedyktyńska praca, bliska medytacji, widoczna jest też w misternym, złożonym z niezliczonej liczby elementów *Obrusie* Katarzyny Józefowicz

Praca Krystiany *Fuga pamięci*, której tytuł nawiązuje do słynnego wiersza Paula Celana *Fuga śmierci*, jest historią śmierci członków żydowskiej rodziny artystki. W siedmiu gablotkach niewinne, czasem kiczowate przedmioty przedstawiają dramat Zagłady.

Pamięć jest tym, co ocala od niebytu.

Kolorowe ubrania Małgorzaty Dmitruk zrobione są z włóczki sprutej ze swetrów członków jej rodziny. W kolażach Wisławy Szymborskiej, kolekcjonerki rzeczy dziwnych, stare ilustracje, fotografie i wycinki z gazet tworzą świat subtelnych odniesień, absurdałnych dowcipów i komentarzy.

Tkliwość i pragnienie szczęścia przedstawione w sztuce urzekają. Znajdziemy je w poetyckich obrazach Magdaleny Shummer, pełnych atmosfery *glamour* autoportretach Macieja Osiki, w naturalnej wielkości kobietach Bogdana Ziętka, wyrzeźbionych w lipowym drewnie. Jak pisze autor: „Mam powołanie do pięknych kobiet. Są tylko moje. A ja żyję tylko dla nich. To cały mój świat”.

W filmie Izabelli Gustowskiej widzimy poruszający się koniec ogonka jej jamnika.

Szczęście psów? Całkowite? Jednoznaczne? Możliwe? ●●●

Krystyna Piotrowska

Małgorzata Dmitruk — (ur. 1974) urodziła się w Bielsku Podlaskim na Białostocczyźnie w rodzinie białoruskiej, studiowała w mińskiej i warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Zajmuje się grafiką, malarstwem, tkaniną unikatową, projektowaniem ubioru, instalacją, scenografią, książką artystyczną, ilustracją. Zarówno w treści swoich prac, jak i poprzez technikę i materiał nawiązuje do doświadczeń wyniesionych z domu rodzinnego.

Izabella Gustowska — (ur. 1948), artystka intermedialna, zajmuje się m.in. performance’em, wideo, grafiką, instalacją, malarstwem. Wykłada na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. W swojej twórczości często porusza zagadnienia związane z tożsamością i indywidualnym doznaniem.

foto: dzięki uprzejmości MOCAK, Kraków | photo courtesy of MOCAK, Cracow

Wisława Szymborska, autorska karta pocztowa, 1995, kolaż

Marek Kijewski, *Fred Flintstone z Knossos*, 1995, technika mieszana

Zuzanna Janin, *Słodka dziewczyna (Melka)*, *Słodki chłopak (Krzysiek)*, 2001, technika mieszana

na sąsiedniej stronie:

Dorota Podlaska, *Słodycz i zwątpienie*, 2008, technika mieszana

Katarzyna Józefowicz, *Obrus*, 2011, papier

Izabella Gustowska, *Wonderful Life*, 2003, wideo

s. 28: Nicolas Groszpiere, pracownia Krystiany Robb-Narbutt, 2010, fotografia

s. 29: Krystiana Robb-Narbutt, bez tytułu, lata 90. XX wieku, technika własna

Wisława Szymborska, author postcard, 1995, collage

Marek Kijewski, *Fred Flintstone from Knossos*, 1995, mixed media

Zuzanna Janin, *Sweet Girl (Melka)*, *Sweet Boy (Krzysiek)*, 2001, mixed media

opposite:

Dorota Podlaska, *Sweetness and Despair*, 2008, mixed media

Katarzyna Józefowicz, *Tablecloth*, 2011, paper

Izabella Gustowska, *Wonderful Life*, 2003, video

p. 28: Nicolas Groszpiere, Krystiana Robb-Narbutt studio, 2010, photograph

p. 29: Krystiana Robb-Narbutt, untitled, 1990s, own technique

Zuzanna Janin — (ur. 1961) w swojej sztuce często porusza zagadnienia czasu, przestrzeni oraz związanej z nimi pamięci. Jest autorką dynamicznych rzeźb z drutu i waty cukrowej, „rysowanych” zarówno w przestrzeni, jak i w czasie. Swoje zainteresowania pogłębia w sztuce wideo, w której często podejmuje temat bycia artystą.

Katarzyna Józefowicz — (ur. 1959), autorka obiektów, instalacji, rzeźb. W pracach wykorzystuje materiały z najbliższego otoczenia, m.in. papier, tekturowe pudła, gazety. Jej najbardziej znane prace to instalacje przywodzące na myśl fantastyczne miasta zbudowane z miniaturowych domków oraz misterne, koronkowe obiekty sklejane z wycinków z prasy.

Marek Kijewski — (1955–2007) tworzył rzeźby i instalacje, w których wykorzystywał materiały codzienne, nieartystyczne, jak cukierki, klocki Lego, puszki po piwie. Czerpał inspirację z łączenia wątków popkulturowych z tematami filozoficznymi i religijnymi oraz strategiami charakterystycznymi dla nowych mediów. Przeciwstawiał się nudzie, powadze i skostnieniu świata artystycznego.

Edmund Monsiel — (1897–1962) urodził się w Woźuczynie w woj. lubelskim, skąd w latach dwudziestych przeprowadził się do Łaszczowa. Zaczął rysować podczas II wojny światowej, kiedy ukrywał się na strychu. Tworzył szkice na małych skrawkach papieru, często opatrzył je komentarzami o treści religijnej czy mesjanistycznej. Rysunki te odkryto dopiero po jego śmierci, a obecnie znajdują się w muzeach i kolekcjach prywatnych w Polsce i za granicą, m.in. w Stanach Zjednoczonych, Francji, Szwajcarii.

Maciej Osika — (1981) porusza w sztuce temat własnego wizerunku w kontekście zagadnień gender. Tworzy serie autoportretów fotograficznych, które za sprawą strojów, stylizacji i obróbki cyfrowej wchodzą w dialog z ideałami kobiecego piękna z różnych epok i estetyk: malarstwa barokowego, gwiazdorskiego Hollywood z pierwszej połowy XX wieku czy reklam z kolorowej prasy.

Dorota Podlaska — (1963), malarka, autorka instalacji i interwencji artystycznych, projektuje książki i wydawnictwa. W sztuce podejmuje często tematy związane z życiem prywatnym. W jej malarstwie szczególnie istotny jest sposób prezentacji: artystka konstruuje obiekty i instalacje z obrazów, co podkreśla ich narracyjny charakter.

Krystiana Robb-Narbutt — (1945–2006), malarka, rysowniczka, rzeźbiarka, autorka instalacji. Stale poszukiwała nowych środków wyrazu, tworzyła obiekty z codziennych, nietrwałych materiałów, takich jak cukier, słodycze, zabawki, pudełka od zapalek. Wystawy traktowała jak przestrzenne instalacje, podobny charakter zachowała pracownia w jej mieszkaniu na Saskiej Kępie w Warszawie.

Magdalena Shummer — (ur. 1930) studiowała historię sztuki, malarstwem „zaraziła się” od męża, Wojciecha Fangora. Najczęstszym motywem w jej twórczości są koty, ptaki i bliscy znajomi. W 1960 roku wyemigrowała z Polski, w latach 1966–1998 mieszkała w Stanach Zjednoczonych, gdzie zaczęła malować zwierzęta wycinane z blachy. Swoją twórczość nazywa poetyckim realizmem.

Wisława Szymborska — (1923–2012) poetka, opublikowała trzynaście tomików wierszy, laureatka literackiej nagrody Nobla w 1996 roku. Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych zaczęła tworzyć pocztówki w formie dowcipnych kolaży wycinków z gazet, które przez 40 lat wysyłała znajomym.

Bogdan Ziętek — (ur. 1932), rzeźbiarz, malarz, fotograf, projektant ubrań, pisarz, muzyk. Najbardziej znany za sprawą kilkuset wyrzeźbionych z drewna postaci kobiet, w tym czternastu naturalnej wielkości. Do swoich rzeźbionych towarzyszek ma bardzo osobisty stosunek, nadaje im imiona, pielęgnuje je i ubiera, sam projektuje dla nich kreacje.

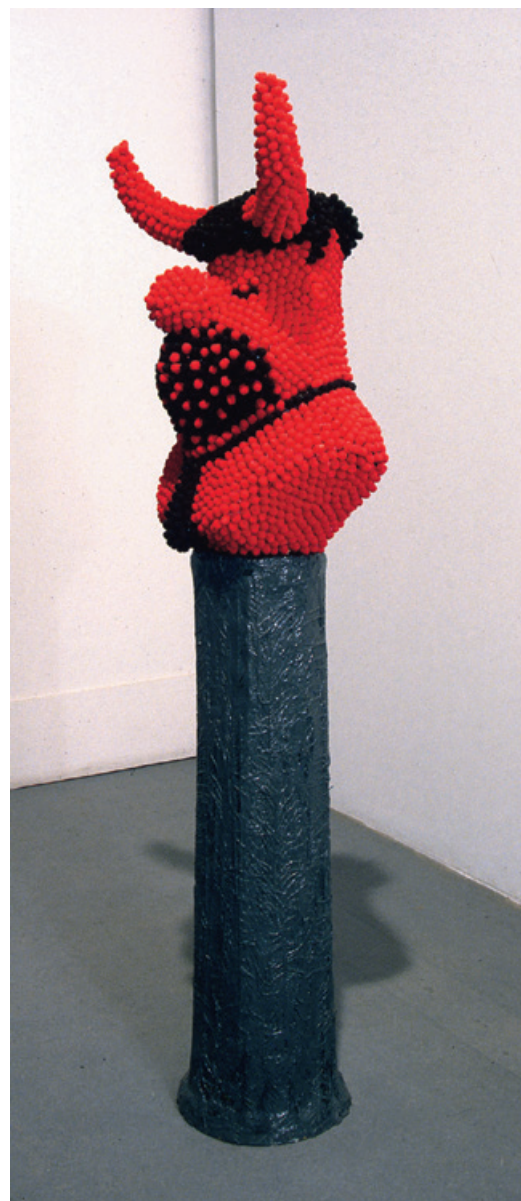

foto: | photo by Mariusz Michalski, dzięki uprzejmości CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa | photo courtesy of CCA Ujazdowski Castle, Warsaw

foto: dzięki uprzejmości lokal_30 | CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa | photo courtesy of lokal_30 and CCA Ujazdowski Castle, Warsaw

fot. | photo by Krystyna Piotrowska

fot. | photo by Grzegorz Piaskowski

Magdalena Shummer, *Prehistoria*, 2005, olej, płótno

Bogdan Ziętek, *Kobiety, lata 60.-70. XX wieku*, malowane drewno lipowe

Magdalena Shummer, *Prehistory*, 2005, oil on canvas

Bogdan Ziętek, *Women*, 1960s-1970s, painted lime wood

In her practice, Krystiana Robb-Narbutt used banal, nondurable, easily destructible objects. She painted on matchboxes, small planks, on Christmas wafers. In her art there is a tenderness for things ephemeral, mediocre, a refusal to ignore the world of peripheries.

From 2000, she worked with sweets, installing cakes, candies and iced gingerbread cookies on small planks or in display cases. She was planning an exhibition devoted to them, called *Adoration of Sweetness*, but never saw it happen. She died in 2006.

What was left was the title, which became an inspiration for this exhibition. The sweetness of Krystiana's works had a bitter, and sometimes dramatic, aftertaste. The exhibition presents the works of artists who, like her, cope with a seemingly idyllic yet actually perverse and often painful perception of reality.

The show features sweets of many varieties, such as in Zuzanna Janin's sculptures. Marek Kijewski's *Fred Flintstone of Knossos* is made of raspberry jellies. Dorota Podlaska's chocolate box, *Sweetness and Doubt*, doesn't even pretend it will immerse you in the taste — unless you are prepared to consume the insect abdomens that the chocolate balls are filled with.

After her mother's death, Krystiana began creating paintings consisting of thousands of dots applied with a nib dipped in ecoline ink. 'It has to take time . . .' she explained the technique.

Edmund Monsiel used a pencil to completely cover small slips of paper with drawings of eye motifs and characteristic moustached faces. A similar painstaking, meditative effort can be found in Katarzyna Józefowicz's intricate, infinite *Tablecloth*.

Krystiana's *Memory Fugue*, the title inspired by Paul Celan's famous *Todesfuge*, tells the story of the death of her Jewish relatives. Innocent, sometimes kitschy objects assembled in seven display cases evoke the horror of Shoah.

Memory is something that saves us from non-existence.

Małgorzata Dmitruk's colourful clothes are made with yarn unravelled from sweaters offered by her family members. In the collages of Wisława Szymborska — an avid collector of things strange — old illustrations, photographs and newspaper clippings create a world of subtle allusions, of absurd jokes and comments.

Tenderness and desire of beauty move us when represented in art. We find them in Magdalena Shummer's poetic paintings, in Maciej Osika's glamour-style self-portraits, in Bogdan Ziętek's beloved women, carved natural-size in lime wood. As their author says, 'I have a vocation for beautiful women. They are only mine. And I live for them only. They're my whole world'.

In Izabella Gustowska's film, we see the wagging end of her dachshund's tail. The happiness of dogs? Utter? Unequivocal? Possible? ●●●

Krystyna Piotrowska

Małgorzata Dmitruk — (b. 1974) in Bielsk Podlaski in eastern Poland into a Belarusian family. She studied at the Academy of Fine Arts in Minsk (Belarus) and then in Warsaw. She practices graphic arts, painting, unique textiles, fashion design, installation, stage design, artistic book, and illustration. Her works, in their content as well as medium and material, draw on her experiences from the family home.

fot. dzięki uprzejmości | photo courtesy of Doińskiłskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych

fot. dzięki uprzejmości WizyTującej Galerii, Warszawa | photo courtesy of WizyTująca Gallery, Warsaw

Izabella Gustowska — (b. 1948) is an interdisciplinary artist who works in media such as performance, video, graphic arts, installation, or painting. She lectures at the University of Arts in Poznań. Her work deals with issues of identity and individual experience.

Zuzanna Janin — (b. 1961) is preoccupied with themes of time, space, and memory. Author of dynamic sculptures made of wire and cotton candy, 'drawn' in both space and time, she also practices video art, where she frequently deals with the issue of being an artist.

Katarzyna Józefowicz — (b. 1959) is an author of objects, installations, and sculptures. Her works utilise humble materials such as paper, cardboard, or newspapers. Her best-known works include 'fantasy city' installations of miniature houses as well as fine, intricate objects created with newspaper clippings.

Marek Kijewski — (1955–2007) was an author of sculptures and installations utilizing everyday, non-artistic materials such as sweets, Lego bricks, or beer cans. He drew his inspiration from mixing pop-cultural themes, philosophical and religious issues, and strategies characteristic for new media. He sought to subvert the boredom, seriousness, and ossification of the art world.

Edmund Monsiel — (1897–1962) was born in Woźuczyn in eastern Poland, whence he moved in the 1920s to nearby Łaszczów. He began drawing during the Second World War, after he had gone hiding in an attic. He created sketches on scraps of paper, often accompanying them with religious or messianistic comments. The drawings, which were discovered only after his death, are currently held in museum and private collections both in Poland and overseas, in countries such as the United States, France, or Switzerland.

Maciej Osika — (b. 1981) deals with themes of self-image in the context of gender. He creates series of photographic self-portraits that — courtesy of costumes, styling, and digital postprocessing — dialogue with the ideals of female beauty from various historical periods: Baroque painting, 1930s and 1940s Hollywood, or glossy magazine advertising.

Dorota Podlaska — (b. 1963) is a painter, author of installations, artistic interventions, book and publishing designs. Her art frequently explores themes of private life. The mode of presentation is particularly important in her painting, the artist constructing objects and installations with paintings, which emphasises their narrative character.

Krystiana Robb-Narbutt — (1945–2006) was an author of paintings, drawings, sculptures, and installations. She constantly sought new means of expression, creating objects with everyday, impermanent materials such as sugar, sweets, toys, or matchboxes. She

fot. | photo by Edward Koprowski, ze zbiorów Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie | from the collection of The State Ethnographical Museum in Warsaw

treated her exhibitions as spatial installations, and such character has also been retained by her home/studio in Saska Kępa, Warsaw.

Magdalena Shummer — (b. 1930) studied art history and caught the painting bug from her husband, the painter Wojciech Fangor. Her frequent themes included cats, birds, and close friends. She left Poland in 1960 and from 1966 to 1998 was based in the United States, where she began painting on canvas and tin. She refers to her style as 'poetic realism'.

Wisława Szymborska — (1923–2012) was a poet, author of thirteen volumes of poetry, and literary Nobel Prize winner in 1996. At the turn of the 1960s/1970s, she began creating funny postcard-size collages which she mailed to her friends for forty years.

Bogdan Ziętek — (b. 1932) is a sculptor, painter, photographer, clothing designer, writer, and musician. Best known for his several hundred wooden sculptures of female figures, including fourteen life-size ones. He has a very personal attitude to his sculpted companions, whom he names, tends to, and dresses in clothes of his own design.

Maciej Osika, *Autoportret 2*, 2006, fotografia

Małgorzata Dmitruk, wystawa *Wdziewanki*, WizyTująca Galeria, Warszawa, 2008

Edmund Monsiel, *Twarze*, 1956, ołówek, papier

Maciej Osika, *Self-portrait 2*, 2006, photograph

Małgorzata Dmitruk, exhibition *Wdziewanki*, WizyTująca Gallery, Warsaw, 2008

Edmund Monsiel, *Faces*, 1956, pencil on paper